

MÉS ENLLÀ DE LA POESIA: UN APUNT

Marta Pessarrodona

Aquest any, entre moltes d'altres commemoracions, de les quals no és exempt el quarantè aniversari del retrobament de Gabriel Ferrater amb el déu salvatge (Yeats), hi ha el cinquantè aniversari de la publicació de *The Golden Notebook*, de Doris Lessing. Era la tercera novel·la de l'autora, en la qual va aconseguir tornar a ser com una novel·lista primerenca. És a dir, profusa, excessiva. L'obra, fa anys que és una icona del nou feminisme (*women's lib*) i considerada amb justícia una gran novel·la.

Fins aquí, alguna pacient lectora (genèric que inclou *lector*) es preguntarà què té a veure Lessing amb Ferrater. Doncs bé, per a mi molt. Intentaré explicar-ho.

No devia fer ni tres mesos que érem parella (1968) quan va comparèixer amb un exemplar de la novel·la, en préstec de la biblioteca del British Institute de Barcelona. L'havia manllevat per a mi i, segurament, perquè no l'havia trobat en cap llibreria (era habitual que em regalés llibres i estrangers, diguem). Qualsevol que conegui l'obra sap que és voluminosa. Davant del meu agraïment per l'oferta i el meu plany, conseqüència del meu coneixement rudimentari de la llengua anglesa en aquella època, com sempre la seva resposta va ser contundent: «Així n'aprendràs!», va dir. Ai las!, no sé si vaig aprendre gaire llengua anglesa amb aquell exemplar. Per aquell temps viure m'ocupava més temps que no pas llegir.

L'interès de l'anècdota, crec que rau en el fet que palesa (i sempre m'ha palesat) la seriositat i, en especial, la diversitat dels interessos intel·lectuals —canviants, això sí— de GF. Si bé una de les primeres afirmacions seves quan ens vam conèixer va ser la de dir-me que ja no era poeta (recordem l'any: 1968), ans lingüista, feia encara més anys que havia deixat de ser lector de novel·les, com recorda Jaime Gil de Biedma a les seves memòries.

En Gabriel li va oferir vendre-li la seva excel·lent col·lecció —i si pensem en la segona meitat del segle XX, encara era més excel·lent— de novel·la anglosaxona, quan es va desinteressar pel tema i va passar a una altra cosa, a una altra dèria, sempre intel·lectual.

Tornant, però, a aniversaris i a la relació Ferrater i *The Golden Notebook*, he de dir que, quan la Generalitat de Catalunya va atorgar el Premi Catalunya a Lessing (ombra Baltasar Porcel pel que feia al premi) i se'm va demanar de presentar-la, vaig recordar aquesta característica ferrateriana, qui, per altra banda, considerava la Lessing persona una pesada, que sempre demanava signatures per protestar d'una cosa o altra. Sé, per altra banda, que jo no era la primera dona a qui imposava aquella lectura. Això, però, és una història llarga que no vull incloure en aquest apunt d'avui. Tan sols diré que no sols he llegit i rellegit la novel·la, ans la vida ha estat prou clement, en aquest cas, per conèixer-ne molt de prop l'autora. A cada lectura i, també, a cada dinar o sopar londinenc a casa de Doris, no he pogut deixar de pensar en el Gabriel i en aquell exemplar de *The Golden Notebook* que a penes vaig llegir.

Els articles d'aquests *Studia digitalia in memoriam Gabriel Ferrater*,
número 0 de la revista *Veus baixes*, publicats al maig de 2012,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades.

